ירידי של עכו"ם. יומא דשוקא: ומעלה בערבאות. לקיימן מתניתין דלקמן דהאמתא הוא דמסכא להו וליומא דמחרינא לא שרי: אודהרי. שלדין בו דגיס שקורין רוס"ת: איזיל. לשמוח שלדין בו עופות[ד]: למגדל תנורא. לעשות התנור ממדס: מהולתא. ונפה: בימות החמה. כלומר כשיש[ה] יומות החמה כגון בפסח למטול עלמא שלין יוכלין בו גשמיס מומר לעשות בו תנור לפי שלאלתר יבש וכולן לאפות בו פת ברגל לצורך הרגל: כאן בימות הגשמים. כלומר כשיולדין הגשמיס ברגל כגון בסוכות אין עושין תנור לפי שאינו יבש לאלתר עד לאחר הרגל ועבד טירחא שלא לצורך הרגל:

מתני' מעקה למרפסת. כותל קטנה העומד על המיצטות שלפני העליות גדולות כעין גזם על שפת נהר ריינים: שפין את הסדקין. שמתוך: ומעגילין אותן במעגילה. שגוללין על קרקעית התנור עץ גדול עגול כדי לסתום הסדקין: ביד וברגל. (ג) שלוקח בידו עץ וגועגע ביד על התנור לסתום הסדקים או בועט ברגלו על קרקעית התנור: מחצלים. עץ כעין רגל שדומקו בעמודים לסתום הסדקין ויש בו מעשה אומן יותר מעגילה: ציר. רגל הללת כמו הללת תפוח על גבי ציר (מגלי טו): צינור. הוא המוד שמסקסקים התחתונה כמו[ו] לעיגולי דלתא: הקורה. מה שעל הפתח שמחזיר בו הללת וקורין מוכלוי"ר: מעגילה. בלעז"ז: ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד. כגיס לו לתקן כל אלו בשאר ימות השנה ומעמו עד המועד: וכבשין. של ליר כלומר דגיס ושאר דברים שכובשים בתוכו שיכול לאוכלן במועד שלא יהא נריך להמתין מחילתן עד לאחר המועד שיהו נכבשין מהר ולחין לאכול מיד: גמ' הוצא. סולי דקל: (ד) דופנא. עצלי לחיים של[ז] גדר: ואינו טח בטיט. זה הוא מעשה הדיוט: מעגילה. דרך תומנות יותר: ביד וברגל. דלמו מעשה אומן הוא לא שכן: בעין מעגילה. ולא מעגילה ממש אלא כעין מעגילה ביד וברגל[ח]: עד ימיו. של יומנו כ"ג היה פעים מכה ביכולים בחולו של מועד והוא גזל עליו ונטלו אלמא שאר ימות השנה אסור לסתום בדבר האבד מפני שהוא כמבזה מלאכתו: שרי להו רבא מיצד יתקן כתן גדול אין מיכן ואילך לא. ופריך רב הונא האי פטיש דאסיר מיכן ואילך בדנפחי. והא דתנן הצינור כו' בדגרי הוא ושרי. מתקיף ליה רב חסדא ונדחה ופריק בחציני אסיר ומתניתין דהכא במגלא ושרי

כוורא שמוך למפרחיה מעלי. ובזמן שהוא תופסים שכנה למיכל שמוך לסירחון וגם משמי עלה אבוה דשמר נשמוך דמעלי ושמע נשמעו כמו הרפותות שבש"ס שלין טוחות שמן שהוא או שמא שהרות דבבל מעלו לו טפי ויש מפרשים לכוורא לא בבלל דגיס מיידי ושם[ט] דג שמנו כווכא ומשוכה בדגיס הללו משאר דגיס כלשמרינן פ' כל הבשר (חולין דף קנ:) שמר לן גילוחא שרא לן ליטמא לכווכא ומן נלנה שיטת בבל הלשוות של דגיס טעם שמד:

הדרן עלך משקין בית השלחין

ו) ליריד של עכו"ם ואולקחים בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערבאות שלהן מפני שהוא כמציל מידן רב ב שרא לחייא ו) בר אשי למיגדל אוהרי בחולא דמועדא מאי טעמא מעשה הדיוט הוא אבל ג איזילי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא רב יהודה ד שרא לאמי תנוראה למיגדל תנורי ולרב' בר שעבי למיגדל מהולתא אינו והא תני רבה בר שמואל ושון שאין גודלין תנור לכתחילה לא קשיא ה כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים: **מתני'** ו עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן ז שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים ח הציר והצינור והקורה והמעזל והמפתח שנשברו מתקנן במועד ט ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד י וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין: **גמ'** היכי דמי מעשה הדיוט רב יוסף אמר ט בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מבעיא הבי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן כעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמעזל והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמינהי כ עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדנגרי מתקיף לה רב חסדא יאמרו קלא רבה אסיר קלא וזטר שרי אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמר כאן קודם גזירה כאן לאחר גזירה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא ר' יוסי דאמר ר' יצחק בר אבדימי ל מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא קביותא דמועדא כמאן כר' יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין: (ח) בדיתא לבאי כוורי אזל כולי עלמא צוד אייתו כוורא שרא להו רבא למימלח מיניהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר ליה כיון דמיעקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי ל כפרקמטיא האבד דמי ושרי ואיבא דאמרי ס שרי להו רבא מיצד מיזל ע אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן (ט) כובשין תנן אמר ליה הני נמי מיתאכלי אגב איצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין איצצי ואכל רבא איקלע לבי ריש גלותא עבדי ליה שיתין איצצי ואכל רב איקלע לבי רב ס שפיר אייתו לקמייהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוויא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא שמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא שמוך לסירחון ומן הדין אבוה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא בוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

הדרן עלך משקין בית השלחין

מוטב לסמות מחמיהן מיס ולא שכר:

מסורת חש"ס עם הוספות

ד) עיין"מ מ. ע"ז יג., ב) לעיל ז., ג) ממ"ש פ"ה מסנה ט"ו סוטה מז:, ד) [נקמן דף יב: ע"ש], ה) [לעיל יז:], ו) [כתוס דף יח:], ז) עירובין כז סוע"ב, ח) שמות לה כה, ט) לקמן דף יב., י) עיין עירובין פד., כ) ז., ל) ע"ז רישא"א, מ) שבת עג ע"א.

חגהות הב"ח

(א) גמ' מיידי לגמלי כוורא. נ"ב כך הוא גירסת המלפש בפומבדיתא ובכלי כוורא ופי' הר"ן פוס שם המקום שיוצב על נהר מיידי לגמלי כוורא דמי והכילו דגיס רבים שנתיבשו הנהר ומתו דגיס שם ע"ש: (ב) שם והא תנן בבבין שהוא יכול לאכול מהן במועד מיבעי. נ"ב רשי"ו ד"ה פיל ובכלל (בלוקח פירו עד) תמ"מ וע"ב ג"ל טעית: (ג) ד"ה בהוצא ופנא כו'. נ"ב עי' לעיל בפירושו בלף ד ע"ש: (ד) ד"ה למימלח בלמודלתן הכתב תע"ש: (ה) ד"ה פ"ל סני נמי אע"ג דמלמינהו: (ו) ד"ה תנא כו' המלם מהן הס"ד ותמ"ב מס"ד עבדי ליה שיתין מיצי כלומר לוחלן לאוכל פוחו הלכה פעמים הס"ד ותמ"ב מס"ד שיתין איצצי הס"ד: שים פעמים הס"ד:

רש"י בת"י

ל) מיגדל אוהרי. לקלע קליעות מלוחות קטנים לדגים. איזיל. מלוחות גדולות. למאי תנורא. לשמל תנור (ועי' ברי"ף דבהנחת תנ"י בריי"ף). ל) מגדל. לקלע הולי התנור ולעשותו מיס לטמין היו על הסולין לדלקי לאפות בו במועד. מהולתא. נפה וכנרה. בימות החמה. לפני עלמא מחיכם שתנור מהר ויכול לאפות בו במועד שרי. בימות הגשמים. מתעכב ליימ ואינו יוסם בו כאומו שעשה במועד. מרפסת. לגון מרפם (ומלרם) לעלייי"ם בלע"ז. מעשה הדיוט. בגמרא מפרש. שפין את הסדקין. בגמיהן לא היו מכוסקין ומשמתין עליהן כדרך שמשמתין בעלייה ומתקנין אותן ומטמין אותן בחול כדי שיוכלו לאכול ממנו כל ימות השנה ולא יהיו לריכין לעשות כן בכל יום. כבשין. כדי שיוכלו לאכול מהן כל ימות השנה ולא יהיו לריכין לעשות כן בכל יום. בדיתא. פומפרניה. מקום הוסקו של תנור שמלניו בו הלחם. לבאי כוורי. סולני דגיס הרבה. צוד. גדו והעלו דגיס הרבה. למימלח עיבוריה. ולקיימם על לחמר המועד. ודא תנן. וה"ק מין דמלמינהו ב"ש כדי לכמינהו תו לא סד לאכלם במועד שלמא מלאכת אוכל הוא ורבי יוסי) [והוי] כעין מיתה שלא לצורך ור"ש לחמר מלאכת הוא שמסייעתו הטעלמא). אייתינהו. דמחלן הים לאוכלן במועד ושרי. מיתאכלי אגב איצצא. שמעינן אוכל ממכבש אוכל ממכבש ואין לריכין לעשות כן בכל יום ולא בית לו וקורין לה טרינ"ש. הציר. כמו הללת תפוח על גבי רגל הללת סוכמת. והצינור. הסור שבמקופה התחתונה כמו לינורל דלקמ"ל. והקורה. קורות הבית ממש שנשתברו תילולי קורה יו"ט. ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד. לסמוך לו ומעמד ואח. בכבשין. דגיס ושאר דברים שכובשים מעמד. שהוא יכול לאכול. לשון לריכין למחמין מלילתן עד לאחר המועד שיהו נכבשין מבעוד יום ולוחין לאכול מיד. הוצא. סולי דקל. דפנא. סולי לינ"ר בלע"ז. ואינו טח בטיט. לסתום הסדקים. מעגילה. דרך תומנות יותר ממחלצים[ג]. כעין מעגילה. דרך תומנות יותר ממעגילה. מחלצים. עץ כעין רגל שדומקו בעמודים לסתום הסדקין ויש בו מעשה אומן יותר ממעגילה. ציר. רגל הללת כמו הללת תפוח על גבי ציר (מגלי טו): צינור. הוא המוד שמסקסקים התחתונה כמו[ו] לעיגולי דלתא: הקורה. מה שעל הפתח שמחזיר בו הללת וקורין מוכלוי"ר: מעגילה. בלעז"ז: ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד. כגיס לו לתקן כל אלו בשאר ימות השנה ומעמו עד המועד: וכבשין. של ליר כלומר דגיס ושאר דברים שכובשים בתוכו שיכול לאכול במועד שלא יהא נריך להמתין מחילתן עד לאחר המועד שיהו נכבשין מהר ולחין לאכול מיד: גמ' הוצא. סולי דקל: (ד) דופנא. עצלי לחיים של[ז] גדר: ואינו טח בטיט. זה הוא מעשה הדיוט: מעגילה. דרך תומנות יותר: ביד וברגל. דלמו מעשה אומן הוא לא שכן: בעין מעגילה. דלמו מעשה אומן הוא לא כל שכן: בעין מעגילה. ולא מעגילה ממש אלא כעין מעגילה ביד וברגל[ח]: עד ימיו. של יומנו כ"ג היה פעים מכה ביכולים בחולו של מועד והוא גזל עליו ונטלו אלמא שאר ימות השנה אסור לסתום בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא קביותא דמועדא כמאן כר' יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין: (ט) בדיתא לבאי כוורי אזל כולי עלמא צוד אייתו כוורא שרא להו רבא למימלח מיניהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר ליה כיון דמיעקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי כ כפרקמטיא האבד דמי ושרי ואיבא דאמרי ס שרי להו רבא מיצד מיזל ע אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן (ט) כובשין תנן אמר ליה הני נמי מיתאכלי אגב איצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין איצצי ואכל רבא איקלע לבי ריש גלותא עבדי ליה שיתין איצצי ואכל רב איקלע לבי רב ס שפיר אייתו לקמייהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוויא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא שמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא שמוך לסירחון ומן הדין אבוה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא בוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

עין משפט נר מצוה

קד א מיי' פ"ט מהלכות ע"ז הלכה יד טוש"ע י"ד סי' קמט סעיף ג: קה ב ג טוש"ע ס"ח סי' תקמא סעיף ו: קן ד ה מיי' פ"ח מהל' ע"ז הלכה יג טוש"ע ס"ח סי' תקמ סעיף ז: קן ו מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ו: קה ז מיי' שם פ"ו הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג: קה ח מיי' שם פ"ח הלכה ז טוש"ע שם סעיף ד: קי ט מיי' שם פ"ו הלכה ד טוש"ע שם סי' תקלג סעיף ו: קיא י מיי' שם הלכה ז טוש"ע סי' תקלג: קיב כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו חננאל

להו כפרקמטיא האבוד דמי ושרי. **רב שרא לר' חייא בר אשי למיגדל אוהרי.** פי' במס' גיטין בפרק פרק הניזקין (דף ס ע"ב) ומפרשי רבנן אוזולי שבאו מעזלא תרגום ויביאו מטה[ב] כך עזיל ומפרשי אוהרי אלפכרך. מ"ט מעשה הדיוט אבל אזולי אסיר מ"ט מעשה אומן הוא. **רב יהודה שרא לאבוי תנוראה** למגדל תנורא בחולי דמועדא. ולרבא בר עישבי שרא למגדל מהולתא [מתני'] **ועושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן.** היכי דמי מעשה הדיוט בהוצא ודפנא. במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט ושפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא בכחלצים: **מתני' הציר והצינור והקורה והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד.** איני והא תנן בסוף מס' סוטה עד כל ימיו פשוט היה מכה בירושלים עד ימיו של יוחנן כהן גדול אין מיכן ואילך לא. **ופריך רב הונא** האי פטיש דאסיר מיכן ואילך בדנפחי. והא דתנן הצינור כו' בדגרי הוא ושרי. **מתקיף ליה רב חסדא** ונדחה ופריק בחציני אסיר ומתניתין דהכא במגלא ושרי ס) קודם גזירה פירש קודם גזירה יחזקי"ו. **ורב אשי אמר מתני' דהתם** ר' **יהודא היא** ומתני' דהכא ר' יוסי דאמר רב יצחק בר אבא מאן תנא דבעי שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי בר' יהודה הוא דאמר כר' בדגרי ר' יוסי הא אמר[ב] זדלף וגומר וגף כדרכה. **אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא** כר'. וכבשין שיכול לאכול מהן במועד מכבשין. רבא שרא לבני בריתא לבאי למיצד ולמימלח א"ל אביי והתנן בכבשין שיכול לאכול מהן מכבשין. שיכול אין לא יכול לא. א"ל הני נמי מתאכלי אגב איצצא כשיכבשום דחוקים כי הא דשמואל עבדו ליה ששים איצצי ואכל. פי' מיני

חבשיל. **אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא** שמוך למיסרחיה מעלי. ותוב אמר דג טוויא באחורה פירוש המלח מן הים והדג מן הים נמצאר שניהן אביהן הים והן כמו אחים. וא"ל מלח הדג במלח שהוא אחיו וצלה אותו במלח. אסוקיה באבוה. פי' כשתלולהו מן האש שוטפהו במים מלחין שהן אביו ארוכיה בבריה פירוש אכול אותו בבנו והוא ציר של דגים שהוא יוצא מן השמנונית של דג כי הוא חשוב לדג כבנו. וכשתאכלהו שתה אחריו המים כי באותה העת ובאותו מקום היו אומרים להם הרופאים כשתאכל דגים שתה אחריו המים ולא יזק ג) או יין ולא שכר. כוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא. פי' כשיאכל אותם עד שיתעכלו במעיו לא ישן כי השינה מיד מזיקתו: הדרן עלך משקין בית השלחין

חשק שלמה על ר"ח ו) נלמ"ל רש"י ד"ה ופפא אמר כלן קודם גזרה כו'. 3) נמחק בגמ' הנרסא למעלה. ומולי לרבינו סיס לו גי' אמרת.

הגהות וציונים

ב) בכת"י שרא **ליה ליב חייא** בר אשי: 3) ע"ל **מיזל מיצד**, וכ"ה בכת"י וראשונים (דק"ס, רש"י): ג) בכת"י ודפו"ר לבי **בר** שפיר: 7) ששצרון בו עופות" ליתא בכת"י, ועיין רא"ש: ס) בכת"י נוסף **ברגל**: 1) תיכות "לחיים של" שיבוש הוא וצ"ל **עבדי גדר לזוי"ר בל"ע**, וכ"ה בס"א והמפרשים

שנו הרפיסו כלפנינו (ראש משביר, ועי' רש"י כת"י): ז) בכת"י נוסף **אבל לא במחלצים אפי' כעין מחלצים ביד וברגל**. ועיין רשב"א: ח) הפירוש על "הא במגלי הא בחציני" נראה לי שעות דהא מכחיש המוחש בכספר מוגה מצאתי "מגלי". אינו דרך אומנותו: חציני. הוי דרך אומנותו." (הגר"ב אשכנזי מכבא במ"ש): ט) בכת"י נוסף **בחוש"מ לחוץ וגוסף"ת** הקורה מחזירין אותה ותוקעין המסמרים בחוירינו **בר' יוסי** רשרי (וכ"ה בערוך ערך כוא): י) ע"כ כאן ט"ס הני נמוק"י (רש"ש), והגה בכת"י הני לבאי כוורי. כלומר **יצאו כל** הימים **ונשתיירו שם הרבה דגים איבא דאמרי סומבדיתא** שם מקום **לבאי כוורי** הכי עשו וכו' (והפי' ללשון אחר שבני אותה העיר עשו כן בעצמם להוציא הימים כדי לצורך הדגים, ק"ס): כ) צ"ל **שמוצין** (כ"ה בכת"י ובדפוסים נשתבש, ק"ס): ל) צ"ל **אלא שם** רצ"ל **עבדי גדר לזוי"ר בל"ע**, וכ"ה בס"א והמפרשים

(ג) רק כשמבשלם יחד. וכ"ה לקמן כמ"ש ממש זה עם זה כן משמע בגמ' בפ' כיצד צולין להדיא דלמר מר בר רב חנני לחנני במילתא ופי' רש"ל פ' ג"ה סי' ט"ו אלישה דהרמב"ם משם מיירי שנלוו דג עם בשר ממש ע"כ לחנני מקום שכונת נפקותא לכל לה בפרש"י דמיירי בחנור ל' דבזה אין שכונה לכל נלע"ד כיון דלרמ"י קאי על לגייס בשר ודג בחנור ים להחמיר לפילו ברוחו ותו דכתב ב"י סי' ל"ה דרמב"ם מפרש ג"כ היינו לכיוון לוקין בתנור לחד ול"ל לחנני בר בר רב חנני לפילו מקום ריח מקום שכונה כמו לענין בשר בחלב ומ"מ אין זה דומה ללחמים שלופין בתנור לחד עם בשר שזכרתי בסמוך שאין עם רק ריח בשר בלחם ובטל בו ואין לחמ"ב חשש לאכול עם דג. וכתב בתו"ה כלל ל"ט דיש לחשור שם נלע יחד בלחי מחכת תחת כלי לחד או לף עם בתנור סמוכין זו לזו דבזוב פעמים יולא מזו לזו השמנונית ט"ל:

ועי"ש: **ב** חוץ מזיעת הפנים. וסימן לדבר בזעת לפיך תאכל לחם: ב שמא יש כו'. וכ"ן כתב בשעה מפני שיד כל מלמטה בכן ויש מכם מולים וזוהמתן דבקה בהן ולזוהה זוהמה קשה לאדם בשנותנה לפיו: **ד** ולא משקין תחת המטה. לפי' מכוסים. כ"י: **ד** תחת קיר נטוי. לו על גבר רעוע לן ליכנס לחורבה וכל כיולא בלון ט"ל רמב"ם פי"ב מהלכות רוצח ומזיק ופפ"ח מהלכות שכנים וכן שלח בתשו' הגה"ג סימן קכ"ג (ס) ומד"ר בכ"ג ס"ק ל"ג ומ"ש בשם הגה"ג ומ"ש בשם הגה"ג ומ"ש בשם הגה